

Třicet sedm praxí bódhisattvů

sepsal bódhisattva Togme Zangpo

Vzdávám úctu Lokéšvarovi

Tomu, který vidí všechny jevy jako prosté vznikání a zanikání
a usiluje o jediné – o dobro putujících bytostí,
nejvyššímu učiteli a ochránci Čenrézigovi
bez ustání vzdávám úctu svými třemi bránami.

Dokonalí buddhové, zdroj veškerého štěstí a prosperity,
vznikají uskutečněním svatého učení
a to uskutečnění závisí na znalosti praxí.
Proto zde vysvětlím praxe bódhisattvů.

1. Nyní, když máš vzácný člun svobod a obdaření, který je těžké získat,
oddávej se dnem i nocí naslouchání učení, úvahám a meditacím,
abys sebe i ostatní vysvobodil z oceánu samsáry.

To je praxí bódhisattvy.

2. Připoutanost k blízkým se vlní jako voda,
nenávisť k nepřátelům plane jako oheň,
v temnotě nevědomosti zapomínáš co si osvojit a čeho zanechat.

Vzdej se své domoviny.

To je praxí bódhisattvy.

3. Odložením škodlivých předmětů se rušivé emoce přirozeně omezí.

Vynutím se rozptylování přirozeně posílí ctnostná duchovní praxe.

S jasnou myslí vzroste přesvědčení o pravdě učení.

Setrvávej v ústraní.

To je praxí bódhisattvy.

4. Drazí, kteří nám dlouho dělali společnost, nás opustí.

S námahou získané bohatství necháme za sebou.

Host mysl opustí hotel těla.

Uvolni sevření tohoto života.

To je praxí bódhisattvy.

5. V jejich společnosti posílí tvé tři jedovaté myslí

a upadne naslouchání, přemítání a meditování.

Kvůli nim ztratíš lásku a soucítění.

Opust' špatné přátele.

To je praxí bódhisattvy.

6. Spoléháš-li na ně, zbavíš se svých chyb

a tvé dobré vlastnosti prostou jak měsíc do úplňku.

Svého duchovního učitele chovej v lásce víc než své vlastní tělo.

To je praxí bódhisattvy.

7. Sami jsou vězněni v cyklické existenci -

jak by tě světští bohové mohli ochránit?

Hledáš-li útočiště, hledej ho u Tří klenotů, ty tě nezklamou.

To je praxí bódhisattvy.

8. Přemožitel řekl, že nesnesitelné utrpení zlých zrození

je důsledkem zlých činů.

Nikdy nečiň zle, ani za cenu svého života.

To je praxí bódhisattvy.

9. Potěšení tří světů trvají jen okamžik a pak zmizí,

stejně jako rosa na stéblech trávy.

Usiluj o neměnný, nejvyšší stav vysvobození.

To je praxí bódhisattvy.

10. K čemu je tvé štěstí, když mateřské bytosti,
které tě milují od časů bez počátku, zakoušejí utrpení?
Probud' tedy mysl osvícení, abys mohl vysvobodit nesčetná stvoření.
To je praxí bódhisattvy.

11. Veškeré bolesti pramení z touhy po svém vlastním štěstí,
skvělí buddhové se rodí z myšlenky pomoci ostatním.
Zaměň tedy své vlastní štěstí za utrpení ostatních.
To je praxí bódhisattvy.

12. I kdyby někdo v silné touze ukrádal
nebo ukradl všechno tvé bohatství,
daruj mu své tělo, majetek a ctnost minulosti, přítomnosti i budoucnosti.
To je praxí bódhisattvy.

13. I kdyby se někdo snažil připravit tě o hlavu,
ač jsi neudělal ani trošku zlého,
ze soucítění vezmi všechny jeho špatné činy na sebe.
To je praxí bódhisattvy.

14. Když by o tobě někdo ve třech tisících světech
šířil všechny možné nepříjemné poznámky,
na oplátku s milující myslí hovoř o jeho dobrých vlastnostech.
To je praxí bódhisattvy.

15. Když tě někdo bude pomlouvat a zesměšňovat
na veřejných shromážděních,
hled' na něj jako na duchovního učitele
a s úctou se mu ukloň.
To je praxí bódhisattvy.

16. I když tě bude ten, o koho ses staral jako o vlastní dítě,
považovat za nepřítele,
chovej ho v mimořádné lásce,
jako matka své dítě stížené nemocí.
To je praxí bódhisattvy.

17. Když tě někdo tobě rovný či podřadný
ze své pýchy znevažuje,
s úctou ho usad' nad temeno své hlavy,
jako bys usadil svého duchovního učitele.
To je praxí bódhisattvy.

18. Schází-li to, co potřebuješ,
jsi-li neustále ponižován a napadán zákeřnými nemocemi a duchy,
neztrácej odvahu a vezmi na sebe zlé činy a bolest všech živých bytostí.
To je praxí bódhisattvy.

19. Dosáhneš-li slávy a uznání mnohých
a získáš-li bohatství rovné Vaišravánovu,
věz, že světské štěstí nemá esenci, a vyvaruj se namyšlenosti.
To je praxí bódhisattvy.

20. Nezničíš-li nepřítele, kterým je tvůj vlastní hněv,
ničení vnějších nepřátel je pouze posílí.
Armádou lásky a soucítění si podmaň svou vlastní mysl.
To je praxí bódhisattvy.

21. Smyslová potěšení jsou jako slaná voda -
čím více se jim oddáváš, tím více po nich žízniš.
Bez prodlení se vzdej všeho, co plodí lpící připoutanost.
To je praxí bódhisattvy.

22. At' se v ní zjevuje cokoli,
tvá mysl je od počátku prostá vykonstruovaných extrémů.
Pochop to a nenech v ní utkvět [inherentní] znaky subjektu a objektu.
To je praxí bódhisattvy.

23. Když se ti objeví atraktivní předměty,
jsou sice krásné, ale jsou jako letní duha -
nevnímej je jako pravé a zanech lpění.
To je praxí bódhisattvy.

24. Všechny druhy utrpení jsou jako smrt dítěte ve snu.
Vnímání iluzorních zjevů jako skutečnosti tě vyčerpává.
Když se tedy setkáš s nepříjemnými okolnostmi,
nahlížej na ně jako na iluzorní.
To je praxí bódhisattvy.

25. Ti, co touží po osvícení, musí darovat i své vlastní tělo,
netřeba vůbec zmiňovat, že i vnější věci.
Dávej štědře, bez doufání v odplatu nebo jakýkoli důsledek.
To je praxí bódhisattvy.

26. Bez etického jednání nedosáhneš ani vlastního dobra,
takže chtít bez něj dosáhnout dobra druhých je k smíchu.
Střež svou etickou disciplínu bez světských tužeb.
To je praxí bódhisattvy.

27. Pro bódhisattvu, který touží po bohatství ctnosti,
jsou ti, kteří mu ubližují, vzácným pokladem.
Vůči všem rozvíjej trpělivost bez nepřátelství.
To je praxí bódhisattvy.

28. Když vidíš, že i posluchači a osaměli poznávající,
kteří dosahují pouze svého vlastního dobra,
praktikují snažně, jako kdyby hasili oheň nad svou hlavou,
vyviň pro všechny bytosti nadšené úsilí, zdroj veškerých kvalit.
To je praxí bódhisattvy.

29. S porozuměním, že rušivé emoce budou zničeny
speciálním vhladem a klidným setrváním,
rozvíjej soustředění, které překoná čtvero pohroužení [říše] bez formy.
To je praxí bódhisattvy.

30. Protože pět dokonalostí bez moudrosti
nemůže přinést dokonalé osvícení,
spolu s obratnými prostředky rozvíjej také moudrost,
která nekonceptualizuje tři sféry.
To je praxí bódhisattvy.

31. Nezkoumáš-li své vlastní chyby,
můžeš se jevit jako praktikující, ale nejednáš tak.
Vždy přezkoumávej své chyby a zbavuj se jich.
To je praxí bódhisattvy.

32. Když budeš pod vlivem rušivých emocí
poukazovat na chyby jiného bódhisattvy,
utrpíš ty sám.
Nezmiňuj nedostatky těch, kdo vstoupili na cestu Velkého vozu.
To je praxí bódhisattvy.

33. Pocty a odměny způsobují rozepře
a úpadek naslouchání, přemítání a meditace.
Proto se vzdej připoutanosti k domácnostem přátel,

příbuzných a mecenášů.

To je praxí bódhisattvy.

34. Hrubá slova rozrušují mysl druhých
a způsobují zhoršení bódhisattvova chování.

Vyhni se tedy hrubým slovům, která jsou druhým nepříjemná.

To je praxí bódhisattvy.

35. Navyklé rušivé emoce je těžké potlačit protipůsobením.

Vyzbrojen protilátkami,
strážnými bdělou pozorností a ostražitostí,
znič rušivé emoce, jako je připoutanost,
okamžitě, jakmile se objeví.

To je praxí bódhisattvy.

36. Zkrátka at' děláš cokoli,

ptej se: V jakém stavu je má mysl?

S neustálou bdělou pozorností a ostražitostí
uskutečňuj dobro pro druhé.

To je praxí bódhisattvy.

37. S porozuměním ryzosti tří sfér

a s přáním odstranit utrpení nesčetných bytostí
věnuj ctnost, pramenící z tohoto úsilí, k osvětlení.

To je praxí bódhisattvy.

Pro všechny, kteří se chtějí cvičit na cestě bódhisattvů,

jsem sepsal Třicet sedm praxí bódhisattvů,

vycházejí z toho, co Dokonalí řekli

k významu súter, tanter a spisů.

Kvůli své bídne inteligenci a nedostatku vzdělání nedokážu vzletně těšit učence.

Avšak spoléhal jsem na sůtry a slova dokonalosti, takže se domnívám, že tyto praxe bódhisattvů jsou bezchybné.

Pro někoho s bídnu inteligencí, jako jsem já, je těžké uchopit veliké činy bódhisattvů.

Snažně žádám Vynikající, aby mi prominuli všechny nedostatky, jako protimluvy a nelogičnosti.

Touto ctností kéž všechny živé bytosti získají absolutní a konvenční altruistický záměr a tím se stanou někým jako ochránce Čenrézig, který neprodlévá ani v jednom z extrémů – ani ve světě, ani v míru.

Překlad © Tenzin Palmo